

STEENBREEK ATLAS LAAT ZIEN WAAR VERGROENING NODIG IS

HOEWEL HET BESEF DAT GROEN NOODZAKELIJK IS INMIDDELS BREED IS DOORGEDRONGEN, KIEZEN VEEL PARTICULIEREN ERVOOR OM HUN TUIN GROTENDEELS TE LATEN BETEGELEN. STICHTING STEENBREEK EN COBRA GROENINZICHT TONEN DE MATE VAN VERHARDING MET DE STEENBREEK ATLAS EN LATEN ZIEN WAAR DE KANSEN LIGGEN. "DE VAKKENNIS VAN GROENPROFESSIONALS IS HIERBIJ ESSENTIEEL."

"De aanleiding om in 2015 Stichting Steenbreek op te richten was de zorg die bij ecologen en wetenschappers leefde dat er steeds meer verharding komt in de tuinen, en dat die ontwikkeling nadelige gevolgen heeft voor de biodiversiteit", vertelt Roel van Dijk, directeur van Stichting Steenbreek. "Gemiddeld 40 tot 50 procent van een oppervlakte van een gemeente is private grond, een percentage dat kan oplopen tot 70 procent in onder meer Rotterdam. Dus als een gemeente iets wil met vergroenen, dan is de particuliere grondeigenaar erbij nodig: de tuinen van particulieren, woningcorporaties, bedrijven, onderwijsinstellingen. Wij zagen het als belang dat gemeentes met de private grondeigenaren aan de slag gaat om te ontsluiten en te vergroenen."

Van vijf naar tweehonderd

Stichting Steenbreek startte lokale netwerken met gemeentes om samen met bewo-

ners, woningcorporaties, hoveniers en projectontwikkelaars een beweging in gang te zetten om te gaan vergroenen. "Daarbij richten we ons dus op twee doelgroepen: iedereen die er professioneel mee bezig is, en particulieren. In 2015 begonnen we met vijf gemeentes om te zien of onze plannen haalbaar waren. Nu, negen jaar later, doen een kleine tweehonderd gemeentes mee. Wat we nu zien is dat de professionele doelgroep de vergroening omarmd heeft en steeds meer beseft dat vergroening nodig is voor leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid. Die groep hoef je niet meer te overtuigen. Dat lees je bijvoorbeeld in de coalitieakkoorden bij de gemeentes: in bijna alle partijen van alle gemeentes komt het belang van groen naar voren. Maar particulieren zijn een ander verhaal. Bij verkoop van een woning gaat het groen vaak de tuin uit en komen er tegels in. Daar is nog een wereld te winnen."

In de Steenbreek Atlas is tot op tuinniveau te zien in welke mate de tuinen voldoen aan de Steenbreek Richtlijn.

Steenbreek Atlas

In de beginfase waren er geen harde data over de mate van verharding. Zo kwam Steenbreek in contact met Cobra Groeninzicht. Tim Jak, specialist GIS en Remote Sensing bij Cobra Groeninzicht, vertelt: "Wij zijn van origine een boomadviesbureau, maar zijn door de jaren heen steeds meer focus gaan leggen op data. Zo hebben we al jaren de bomenmonitor, waarbij alle bomen jaarlijks met luchtfoto's in beeld worden gebracht. We beseften

Plantenuitdeelactie in het centrum van Arnhem.

Veel particulieren kiezen voor tegels wegens gebrek aan kennis, maar hebben voorkeur voor een groene omgeving.

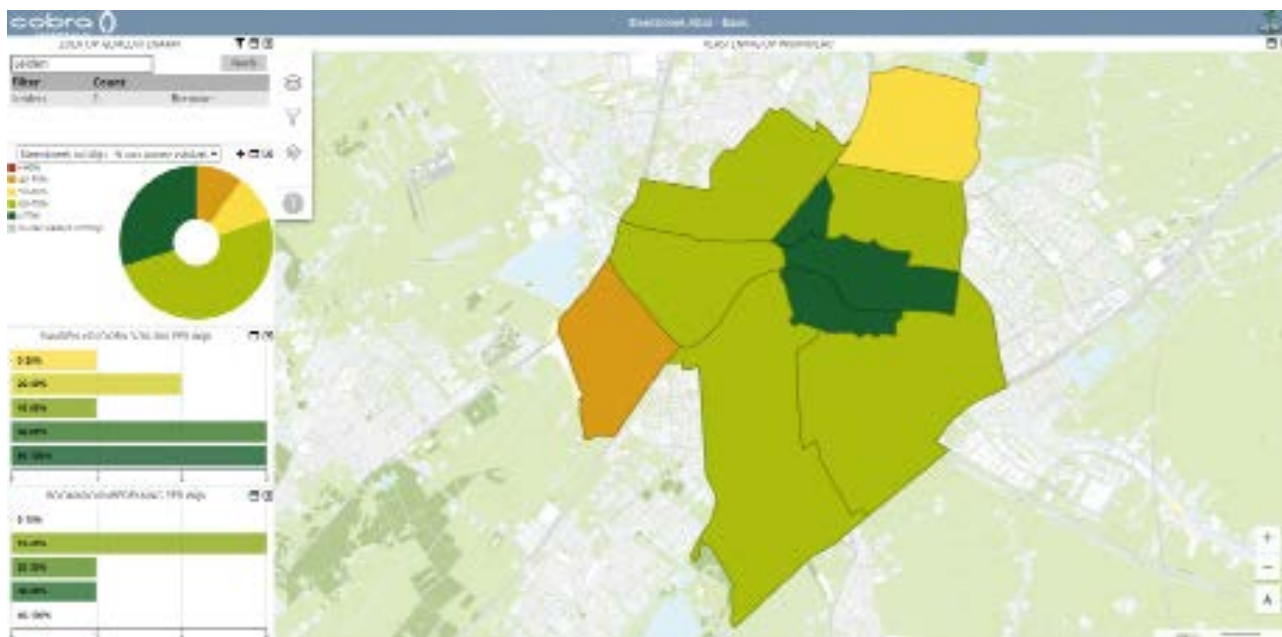
dat er uit die luchtfoto's meer informatie te halen is, zoals de verstening van tuinen en van het overige oppervlak." In samenwerking met Steenbreek leidde dat tot de Steenbreek Atlas, een interactief dashboard dat de mate van verharding per wijk aangeeft. Jak: "Het mooie is dat we heel gedetailleerd kunnen kijken: we kunnen tot op 25 x 25 cm zien of oppervlak verhard is of groen. Zo hebben we dus alle tuinen in Nederland in beeld. Die verharding kunnen we vervolgens afzetten

tegen de Steenbreek Richtlijn: idealiter bevat een tuin een terras van maximaal 15 m² en is daarnaast voor niet meer dan 20 procent betegeld."

De wijken in

Van Dijk: "We zien dat er nog veel winst te behalen is bij nieuwbouwwijken en sociaal zwakkere wijken. Met name in wijken waar mensen andere zorgen hebben, zien bewoners vergroenen niet als prioriteit. We probe-

ren ze te overtuigen in samenwerking met de gemeente. Je moet niet aankloppen met een verhaal over biodiversiteit en klimaatverandering, dat zijn te grote thema's. We vertalen vergroening naar wat de mensen er zelf aan kunnen hebben. Dat doen we bijvoorbeeld met foto's van een verharde en van een groene omgeving, waarbij we ze vragen in welke omgeving ze het liefst op vakantie zouden gaan. Dan kiezen ze natuurlijk allemaal voor de groene omgeving. Maar waarom vergroen

De Steenbreek Atlas ingezoomd op de gemeente Leiden: zichtbaar is dat in de Stevenshof en de Merenwijk, moderne buitenwijken waar veel gezinnen wonen, de minste tuinen voldoen aan de Steenbreek Richtlijn.

je dan niet je eigen omgeving, de plek waar je het hele jaar bent? Dan krijgen we te horen: geen tijd, geen geld, ik weet niet hoe. En dan is het zaak de mensen mee te krijgen en te enthousiasmeren.”

Groensector

“Essentieel voor de vergroeningsopgave is kennis”, benadrukt Van Dijk. “Basiskennis van groen is er vaak wel bij de oudere generatie, maar niet meer bij de jongere generatie. Als een particulier zijn tuin wil vergroenen maar onvoldoende kennis heeft, is de kans groot dat het mislukt en hij afhaakt. Dus als je in de wijken aan de slag gaat waar veel jonge gezinnen wonen, heb je de hovenier nodig voor zijn kennis van de grondsoort, van het toevoegen van tuinaarde en eventueel voedingsstof, van standplaatsen en soorten planten. De vergroeningsopgave kan niet zonder de groenprofessional. Daarom werken we samen met VHG en Wilde Weelde, maar ook met IVN Natuureducatie, Vogelbescherming en vele andere partijen, en met onderwijsinstellingen (mbo's, hbo's en universiteiten), zodat we kennis blijven ontwikkelen, want daar blijft behoefte aan.”

Eén ruimte

“De vergroening van de buitenruimte is een opgave voor alle partijen samen”, besluit Van Dijk. “Het is geen taak voor alleen de gemeente, de hovenier of de bewoner, nee: we doen het sámen. We hebben het over de openbare ruimte en de private ruimte alsof dat twee verschillende dingen zijn, maar van bovenaf gezien is het één ruimte. Willen we die klimaatbestendig en biodivers maken,

'DE VERGROENINGSOPGAVE KAN NIET ZONDER DE GROENPROFESSIONAL'

Een van de acties waar Steenbreek bij betrokken was: het vergroenen van boomspiegels in Rheden.

dan hebben we elkaar nodig. We moeten gaan inzien dat groen niet het doel is, maar een middel waar iedereen belang bij heeft, als je kijkt naar gezondheid, leefbaarheid, sociale samenhang, biodiversiteit en klimaat-

adaptatie. Iedereen wordt uiteindelijk gelukkiger als de omgeving groen is ingericht.”

Tekst: Nolanda Klunder

Foto's: Cobra Groeninzicht/Beeldbank van de Leefomgeving